

Robert von Sandor

1929–1997

Foto 1 - Robert von Sandor med sonen Douglas (tidningsklipp)

Fäktningen kom in tidigt i Roberts liv, redan som 8 åring skrevs han in i som elev i en fäktningsskola i Budapest. Efter kriget flyttade han till Sverige 1947 där han blev aktiv inom judon vid mitten av 1950-talet. 1956 var han styrelsemedlem i Svenska Judo och Jiu-jitsu Klubben, numer Sankt Eriks Budoklubb. Ett par år senare 1960 var han med och bildade Svenska Judoförbundet. Robert var förbundssekreterare under en stor del av 1960-talet. Inom judon var han även aktiv som domare.

Robert som redan var kunnig inom japansk historia och kultur med en examen från University of Arizona i japanologi verkar ha börjat intressera sig för kendon under tidigt 1960-tal. Han tog kontakt med Roald M Knutsen i England och denne rådde Robert att hitta en japansk lärare. Robert själv skriver om hans två första tränare¹, Ono-sensei, Ono Ha Ito Ryu, och Juno-sensei som lärde ut kendo med en zen-buddistisk inriktning. Av allt att döma skedde dessa möten och träning i Japan. Robert utses att representera kendo i Svenska Judoförbundets Tekniska kommitté hösten 1964 samtidigt som han startar han den första kendoträningen i Sverige. Den sker i Brännkyrkahallen inom ramen för Stockholms Judoklubb. Ett första läger hålls sommaren 1965 och tränare är den från England inbjudne Roald M Knutsen. I några dokument kallas kendoöverksamheten under denna tid för Yama-do Kendo Ryu alternativt Yamasha Kendo Dojo. Men några år senare bryts Stockholms Judoklubb isär i sina ingående arter och därefter är namnet Stockholms Kendoklubb. Robert börjar nu göra allt fler inlägg i tidningen Judo Info om kendo och relaterade ämnen. Året efter är Roald M Knutsen åter på besök och nu hålls de första kendo-graderingarna i Sverige.

Under 1967 inträffar ett antal signifikanta händelser i Roberts kendo-karriär. I januari åker han tillsammans med Allan Törner till Bryssel för ett helglägar med Europas dåvarande kendoelit. Läggret avslutas med en tävling och i gruppen för kyu-graderade vinner Robert och Allan kommer tvåa. Ett resultat som det, i svenska tidningar, beskrivs som att Robert vunnit Europamästerskapet i kendo. Till

¹ Troligen syftade han på Ono Jussei 9 Dan och Yuno Masanori 8 Dan.

sommaren arrangerar Robert ett internationellt kendoläger på sitt landställe på Öland. I hela fyra veckor tränar man både inne och ute, på både gräs och på sand, under ledning av Shiga Takadatsu 5 Dan. I samband med lägret ger Shiga-sensei Robert graden 1 Dan. Nu startar också Roberts långa relation till museer, främst Etnografiska- och Ostasiatiskamuseerna, där han håller föredrag om främst samurajerna, och demonstrerar både kendo och iaido. Under detta år har Robert även börjat träna iaido under Ishimura Toshikazu, 4 Dan aikido 3 Dan iaido, på aikidoklubben Minnano.

European
Kendō
Renmei
欧州剣道連盟

Chairman: Count Robert von Sandor
Secretary: Roald M. Knutsen

Please reply to:

初段
1st DAN.

Mr. VON SANDOR.

上記の者成績優秀
に於て上記の段位を
與す。

1967年7月31日

欧州剣道連盟

志賀忠徳

(Handwritten signature)

Foto 2 - Robert von Sandors graderingsbevis för 1 Dan utfärdat av Shiga Takadatsu 5 Dan

Återigen 1968 hålls ett sommarläger på Öland 1968 med Watanabe Akio 5 Dan som instruktör. Robert tar efter sommaren fram en plan som beskriver huvudaktiviteter och ekonomi för kendons utveckling i Sverige 5 år framåt. Till hösten utkommer boken Kendo i Veta Mera-serien skriven av Robert som tagits fram med hjälp av träningskamraten Lennart Johansson, sedermera Sunje.

I maj 1969 graderar Ishimura-sensei Robert till 1 Dan i iaido. När den stora ZNKR delegationen kommer till Sverige i september passar Robert på att bjuda hem dem. Här får han möjlighet att visa upp sin svärdsamling och andra japanska antikviteter. Till hösten när Robert väljs som ordförande i Svenska Budoförbundet lämnar han över ansvaret för drivningen av kendosektionen till en styrelse bestående av Anders Markie, Johan Appelberg och Lennart Sunje. Vid årets slut graderar sig Robert till 2 Dan i en gradering under ledning av Watanabe-sensei.

Sommaren 1965 blir Robert och Roald M Knutsen slutligen överens om bildandet av ett europeiskt kendoförbund², där Robert von Sandor är ordförande och Roald M Knutsen sekreterare. 1966 tas stadgar fram för detta förbund, som till att början går under två namn: European Kendo Renmei alternativt Oshu Kendo Renmei. Efter januarilägret i Bryssel 1967 får Robert en svensk kollega i styrelsen nämligen Allan Törner.

Det första mötet i European Kendo Renmei hölls i november 1968 i samband med BKA Yudansha Taikai. Ett möte som kom att fokusera på godkännandet av stadgarna. I september 1969 hålls det andra styrelsemötet. Men ett år senare 1970 stöps organisationen om vid ett möte i Paris och får det nuvarande namnet European Kendo Federation. Robert väljs till ordförande och sitter på den posten fram till 1980. Robert blir även invald till styrelsen för International Kendo Federation som vice ordförande vid VM 1970, en post som han behåller fram till 1982.

Foto 3 - Omslaget till boken Kendo i Veta Mera-serien som utkom 1968 skriven av Robert von Sandor

Vid VM 1970 i Japan må Robert han känt sig som Sveriges mest framstående kendoka men vid tävlingarna överskuggades han och alla andra svenskars närvaro helt av den blonda kendokan Solveig Malmkvist som gjorde stor sensation hos den japanska publiken. I lagtävlingens pool fick Robert och

² Bildandet av ett europeiskt kendoförbund tillkännages 1965 i Judo Info nr 2 samt i augustinumret av engelska Judo magazine.

laget sämsta men samtidigt bästa möjliga motstånd, Japan och Korea. Kyu-graderingar börjar nu genomföras i Sverige och Robert är tillsammans med övriga i den lilla gruppen dangraderade svenskar domarkommittén.

Foto 4 - ZNKR delegation september 1969 i Stockholm; fr v Robert von Sandor, Kozo Takizawa, Mihoko Westerberg, Kiyotsugu Iho, Kiyoshi Nakakura, Saburo Sakuma, Akio Watanabe, Johan Appelberg (skymd), Shiro Sato, Anders Markie – Stockholm

I februari 1971 kommer ånyo en stor delegation från ZNKR till Sverige med Kasahara-sensei i spetsen. Det ekonomiska fiaskot vid EM i judo i Göteborg gjorde att 1971 blev ett år fyllt med skandalrubriker för Robert och övriga Svenska Budoförbundets styrelse. I september 1971 startar Robert Lidingö Budoklubb med kendo, judo och kyudo på programmet. Redan från början är kendo verksamheten mer inriktad på ungdomar än vuxna. I och med den nya klubbens bildande upphör Stockholms Kendoklubs verksamhet. Framledes tyder allt på att Robert har beslutat sig för att inte delta i tävlingskendo som aktiv utan enbart som domare. Han startar också upp en instruktörskurs i kendo med ett program som kom att sträcka sig över 12 månader med Lidingö BK:s lokaler som bas. Här finns också en notering om att Robert skulle ha bidragit till en bok om kendo som planeras ges ut i Japan³.

I början av 1972 kontaktades den svenska kendosektionen av den tyska motsvarigheten, tyskarna frågade om de kunde komma till Sverige för en tävling/landskamp. Man kan ana att Robert, som varande ordförande i EKF, såg en möjlighet att göra något större av denna tävling. Sagt och gjort förvandlades tävlingen raskt till ett europamästerskap. Övriga länder i EKF kontaktades och till att börja med verkade alla med på tåget. Några som inte var med var Budoförbundets styrelse med

³ Med stor sannolikhet handlar det om boken ”Fundamental kendo” utgiven av ZNKR/AJKF 1973. Ett eventuellt bidrag från Robert von Sandor finns inte nämnt i boken.

ordföranden Bertil Nordenfeldt i spetsen. Föregående års judo-EM kastade en mörk skugga över kendons initiativ. Efter mycket rådbåkande mellan Robert och förbundet lyckas man skaffa fram ekonomiska garantier för tävlingens genomförande. Då började de hittills positiva tonerna från övriga länder omvandlas till den ena återbudet efter det andra var vid allt slutar med en landskamp mot Väst-Tyskland. Vid årsmötet det året återinträde Robert som ordförande i kendosektionen, en post som han behöll fram till 1979.

Foto 5 - Deltagare vid ZNKR besöket 1971 i Västertorpshallen; Fr v främre Solveig Malmkvist, Johan Appelberg, Edmund O'Melia, Robert von Sandor, okänd fransman, Kazuhiro Komaki, Hans Westerberg (sittande med kamera); Fr v bakre Douglas Sandor, Birger Eneroth, Olof Leimar, Roland Eriksson, okänd (skymd), okänd (skymd);

Den gästande riksinstruktören Saito Taiji 7 Dan möjliggjorde för Robert att våren 1973 gradera sig till 3 Dan. Innan sommaren tar nu Robert fram sin andra femårsplan för perioden 1973–1978. På sommaren var han och sonen enda svenska deltagare vid VM i Los Angeles. De deltog endast i goodwillmatcherna men nådde där enligt notis i Budo Info medaljframgångar. Till hösten blir Robert ordförande i nystartade Malmö Kendoklubb. En ny landskamp mot tyskarna hölls på senhösten, nu i Berlin, med Robert som lagledare. Robert tar under året också fram en film om kendo tillsammans med producenten Taiso Jalamo. Filmen med namnet Samurajfäktning visades i TV2 den 13 november. Värt att notera är att filmen gjordes i färg som då var fortfarande något ovanligt som markerades speciellt i tablåerna. I årets sista Budo-Nytt presenteras Roberts budohistorik på en helsida under rubriken "Internationell kendo-man". Året avslutas med ett läger som leds av Roberts medgrundare till EKF Roald M Knutsen. Denne har tidigare på året lämnat det brittiska kendoförbundet och bildat en ny organisation British Kendo Renmei. Robert kommenterar turerna kring splittring från sitt perspektiv i en artikel i Budo-Nytt.

I februari 1974 tar Robert i emot den nye riksinstruktören från Japan Masakazu Kurihara 5 Dan. Senare under våren arrangerar Robert, som EKF ordförande, att tre högraderade japaner, domare för EM i England, kommer till Stockholm och Malmö för träningsläger innan EM-tävlingarna. Han besöker också själv Malmö under våren för att hålla i kendosträningar. Under EM leds EM-truppen av Ulf Laurent emedan Robert tar på sig EKF-ordförande rollen. Då det är svårt att få tag på kendostrutning i Sverige och Robert börjar därför direkt importera kendomaterial i kendosektionens regi. I samband med landskampen mot Västtyskland i slutet av maj fick Robert också agera värd för 7 danaren Kotaro Oshima. Under julimånad arrangerades ett ungdoms-VM i Japan av All Japanska Dojo Federationen där fyra svenska ungdomar deltog. Robert agerade coach, lagledare och reseledare för gänget. Som avslut skrev han också ett reportage om resan i Budo-Nytt. Till hösten arrangerades det första individuella svenska mästerskapet i kendo och ansvarig tävlingsledare var Robert von Sandor.

Vid slutet lyckas Robert framgångsrikt förhandla fram en ny riksinstruktör Tsutomu Kumanda 6 Dan som anländer till Sverige i januari 1975. Robert tar nu initiativ till att sektionen tar upp träning i iaido och kyudo, dessa träningar förläggs till Sveriges Radios träningslokal. Tidigare hade regelbunden iaido-träning endast funnits inom aikidon under Ishimura-senseis ledning. I ett brev till Johan

Appelberg indikerar Robert att det borde tas fram en specifik C-instruktörskurs inriktad på kendo. En idé som inte verkar ha burit frukt. Nöjda med Kumada-senseis besök ansöker kendosektionen genom Robert om ytterligare en riksinstruktör till hösten, och i september kommer Satoru Kanaki 5 Dan till Sverige. Robert tillsammans med Kanaki-sensei utses att agera uttagningskommitté för laget som ska skickas till VM 1976 i England. En donation av ett 20-tal kendoaffischer görs av Robert till landets kendoklubbar.

På våren 1976 noterar Svenska Budoförbundet att Robert von Sandor innehar följande internationella roller:

- President i Europeiska Kendoförbundet
- 1:e vise president i Internationell Kendoförbundet
- Skattmästare i Europeiska Kyudoförbundet

Vid VM-tävlingarna 1976 är Roberts fokus det Europiska förbundet. Efter VM i England skriver Robert ett två-sidigt reportage om tävlingarna. Ett efterspel till VM är att Budokwai protesterar mot att klubbens medlemmar hindrats från att ställa upp på de dan-graderingar som varit. Styrelsen beslutar att göra frågan om fortsatta graderingar till en årsmötesfråga. Under våren verkar Robert ha fört en dialog med fäktförbundet om eventuellt samarbete. Till sommaren presenterar Robert styrelsen i kendosektionen ett förslag till femårsplan som han utvecklat som en del av Budoförbundets långsiktiga planering. Planen har namnet "Kendo i idag och 1981".

Foto 6 - EM 1977: Party på rummet; Anders Markie, Madeleine Schelin, Toshiaki Kasahara och Robert von Sandor

Till årsmötet föreslår styrelsen att graderingar i kendo ska avskaffas och det betyder att Robert själv måste ha varit en stark förespråkare av detta. För att förstå hur detta förslag vuxit fram kan man läsa dels ett inlägg av Johan Appelberg i Kendo-Nytt i juni men även en text från Roberts vän Roald

Knutsen som publicerats i Södra JKs klubbtidning nr 3 1976, översatt av Kjell Lindhberg. Det fanns vid denna tid en skiljelinje mellan de som värnade om Kobudo, gammal Budo, och de som mer såg kendo som vilken sport som helst. Det kan också vara så att tidsandan i Sverige under 1970-talet, som var jämlikhets inriktad och anti-hierarkisk, spelat en roll. Ett svenskt lappkast blev det då förslaget antogs enhälligt vid årsmötet. Alla graderingar, såväl gjorda som framtida, avskaffades. Vid samma möte godkändes också den av Robert framtagna femårsplanen.

Hela den svenska delegationen inklusive Robert tar sig med tåg ned till EM i Bryssel 1977. Efter tävlingarna kommer ett kort reportage i Budo-Sport från Robert. Över ett och halvt år har gått sedan den förra riksinstruktören lämnade Sverige innan Robert tar kontakt med Toshiaki Kasahara för att få en tränare till hösten 1977. Av korrespondensen framgår att en del av kvällsaktiviteterna i Bryssel varit mycket uppskattade. Den nye riksinstruktören, Tetsuo Tsukamoto 7 Dan, anländer i september. Detta år är det sista när Robert tränar på läger och aktiviteter utanför den egna klubben

Foto 7 - Robert von Sandor håller tal vid sayonara festen i Polen 1978

Nytt färdmedel blir det till EM 1978 i Chambéry, Frankrike, då Robert har ordnat leasing av två Volvo 264 som tar ned den svenska truppen till slutstationen med hjälp av deltagarna själva vid ratten. Efteråt skriver Robert ett kort reportage om tävlingarna för Budo-Sport. I maj rapporterar Robert från IKF-mötet i Japan, dels om VM i Sapporo, dels om de nya regeländringar som kommer att införas. Under Takizawa Kozos besök i samband med Kendo-SM anordnades en uppvisning i iaido och kendo med Robert von Sandor som presentatör. I en kommentar i Budo-Sport kritiserar Robert Budokwais lansering av kenjutsu och menar att ordet jutsu betyder praktisk utövad teknik inte stiliserade kator. I december följer Robert med Stockholmslaget till en tävling i Polen, "1st International Tournament of Cities". Resan går med båt från Nynäshamn till Gdynia och blir en upplevelse för alla svenska deltagare som inte varit i östblocket. Malmö ställer upp med ett lag, likaså Berlin resterande lag är från Polen.

I februari 1979 presenterar Robert ett förslag till utbildning för kendoinstruktörer för styrelsen. Inför resan till VM i Sapporo i augusti är Robert behjälplig med att ta fram prisvärda flygbiljetter till Japan. Robert är delegationsansvarig under resan och överlåter jobbet som lagledaren till Kjell Lindhberg. På årsmötet avtackas Robert av Bertil Nordenfelt för sina insatser för kendo inom kendosektionen. Detta är starten på Roberts avslut av officiella roller och 1982 har han lämnat alla förbundsåtaganden.

Under de kommande åren bjuds Robert in som domare till Svenska Mästerskapen fram till mitten av 80-talet. Han är också aktiv som tränare i den egna klubben på Lidingö under större delen av 80-talet. Och fortsätter att hålla föredrag och uppvisningar på Etnografiska museet om samurajen och dennes vapen under samma period. Han ställer också upp som privat lärare för två studenter av zenbuddism, Krister Dahlström och Anders Englund. De båda får privat undervisning i kendo under åren 1988–1989.

Nedtecknat av Hans Lundberg i maj 2024

Referenser:

Internationell kendo-man – Budo-Sport nr 4 1973

Robert von Sandor in memoriam – Stig Forsberg 1997 - Svenska Budoförbundet

Robert von Sandor – Paul Budden

www.kendohistoria.se

Robert von Sandor

1929–1997

Foto 8 - Robert von Sandor with his son Douglas (from newspaper)

Fencing arrived early in Robert's life, he entered already at the age of 8 a fencing school in Budapest. After the war he moved to Sweden in 1947 where he became active within judo in the mid-50's. He was member of the board of Svenska Judo och Jiu-jitsu Klubben in 1956, which still exist as Sankt Eriks Budoklubb. A couple of years later in 1960 he was part of the founders of the Swedish Judofederation. He upheld the position secretary general of that organization during a large part of 1960's. He was also active as judo umpire.

Robert, who was already knowledgeable within Japanese history and culture with a degree in Japanology from the University of Arizona, seems to have started to take an interest in kendo during the early years of the 1960's. He took contact with Roald M Knutsen in England who advised him to find a Japanese teacher. Robert himself writes about his two first teachers⁴, Ono-sensei, Ono Ha Ito Ryu school, and Juno-sensei who taught kendo according to zen Buddhist direction. By all accounts these encounters and training occurred in Japan. In 1964 Robert is appointed as responsible for kendo in technical committee of the Judo Federation while he at the same time started up the first regular kendo practice in Sweden. The training is held in Brännkyrkahallen within Stockholms Judoklubb. A first training camp is held in the summer of 1965 and to lead the training Roald M Knutsen is invited. In some documents the kendo activities during this time are presented as Yama-do Kendo Ryu alternatively Yamasha Kendo Dojo. Some years later Stockholm Judoklubb is broken up into its different budo arts henceforth kendo is within Stockholm Kendoklubb. Robert is now starting to make more contributions to the paper Judo-Info regarding kendo and related subjects. The year after Roald M Knutsen is back again and the first kendo examinations are held in Sweden.

During 1967 several significant events occur in Robert's kendo career. In January he travels together with Allan Törner to Brussels for a weekend training camp with the elite of European kendoka. The

⁴ He was probably referring to Ono Jussei 9 Dan and Yuno Masanori 8 Dan.

camp is concluded with a competition where Robert wins, and Allan is second in the kyu-graded group. A result that is described, in Swedish newspapers, as Robert has won the European championships in kendo. Later in the summer Robert arranges an international training camp at his country house on the island of Öland. The training last for a total of 4 weeks both inside and outside, on grass and sand, led by Shiga Takadatsu 5 Dan. In conjunction with the camp Shiga-sensei gives Robert the grade of 1st Dan. Now Robert's long relationship with museums starts, primarily with the Ethnografic and East Asian museums, where he holds presentations on the samurai, and demonstrations of kendo and iaido. During this year Robert also starts training iaido for Ishimura Toshikazu, 4 Dan aikido 3 Dan iaido, in the aikido club Minnano.

European
Kendō
Renmei
欧州剣道連盟

Chairman: Count Robert von Sandor
Secretary: Roald M. Knutsen

Please reply to:

初段
1st DAN.

Mr. VON SANDOR.

上記の者成績優秀
に於て上記の段位を
與ふ。

1967年7月31日

欧州剣道連盟

志賀忠雄

1. [Signature]

Foto 9 – Robert von Sandor's 1st Dan certificate signed by Shiga Takadatsu 5 Dan

Robert arranges again a summer camp on Öland in 1968 with Watanabe Akio 5 Dan as instructor. After the summer Robert creates a plan for the main activities and financials for the development of kendo in Sweden for the coming 5 years. In the autumn the book Kendo, in the Veta Mera-series, is released written by Robert with the help of his training comrade Lennart Johansson, later Sunje.

In May 1969 Ishimura-sensei gives Robert the grade of 1st Dan in iaido. When the big ZNKR-delegation comes to Sweden in September, Robert takes the opportunity to invite them home where he shows off his collection of Japanese swords and other antiques. In the autumn when Robert is elected

chairman of the Swedish Budo Federation and the reins to the kendo section is handed off to Anders Markie, Johan Appelberg and Lennart Sunje. At the end of the year Robert passes his 2nd Dan examination presided by Watanabe-sensei.

Foto 10 - Omslaget till boken Kendo i Veta Mera-serien som utkom 1968 skriven av Robert von Sandor

In the summer of 1965 Robert and Roald M Knutsen finally reaches an agreement on the creation of an European kendo federation, where Robert von Sandor is chairman and Roald M Knutsen secretary general. In 1966 statutes are created for the federation, which at the start goes under two names: European Kendo Renmei alternatively Oshu Kendo Renmei. After the January camp in Brussels 1967 Robert is joined in the board by another swede namely Allan Törner.

The first regular meeting in European Kendo Renmei I held in November 1968 in conjunction with the BKA Yudansha Taikai. The meeting focused on the approval of the statutes. In September 1969 the second meeting is held. But one year later the organization is revamped at a meeting in Paris and receives its current name the European Kendo Federation. Robert is elected chairman and stays in this position until 1980. Robert is also elected member of the board of the international kendo Federation at the first world championships, a position he retains until 1982.

At the world championships 1970 in Japan Robert might have felt that he was the most eminent Swedish kendoka but at the competitions both he and all other swedes presence was overshadowed

by the blond Solveig Malmkvist, who created a sensation with the Japanese audience. In the team pool draw Robert and the team received both the worst and best opponents, Japan and Korea. Kyu-examinations are now starting to be performed in Sweden and Robert together with the small group of dan graded swedes in the examination committee.

Foto 11 - ZNKR delegation september 1969 in Stockholm; fr v Robert von Sandor, Kozo Takizawa, Mihoko Westerberg, Kiyotsugu Iho, Kiyoshi Nakakura, Saburo Sakuma, Akio Watanabe, Johan Appelberg (skymd), Shiro Sato, Anders Markie - Stockholm

In februari 1971 another large ZNKR delegation comes to Sweden led by Kasahara-sensei. The economic fiasco of the European judo championships in Gothenburg made 1971 a year filled with scandal headlines for Robert and the rest of the board of the Swedish Budo federation. In September 1971 starts Lidingö Budoklubb with kendo, judo and kyudo on the program. Already from the start the kendo activities are focused more on children than adults. The start of the new club also means that the kendo activities within Stockholm Kendoklubb ceases. Henceforth it seems that Robert will only take part in competitive kendo as a shimpan. He also starts up a course for instructors in kendo with a program which would extend over 12 months with the Lidingö dojo as base. There is also a note about Robert contributing to a book about kendo that was planned to be published in Japan⁵.

In the beginning of 1972, the Swedish kendo section is contacted by its German sister organization, the Germans asked if they could come to Sweden to compete. You can suspect that Robert, being chairman of EKF, saw an opportunity of making something bigger out of this competition. Suddenly it was transformed to a European championship. The EKF membership countries were contacted and initially everybody seems to be on board. But opposition came instead from the board of the Swedish

⁵ It's very likely that this concerns the book "Fundamental kendo" published by ZNKR/AJKF 1973. There is no mention about a contribution from Robert von Sandor in the book.

Budo Federation and its chairman Bertil Nordenfeldt. Last year's judo event casted a dark shadow on this kendo initiative. After some in-fighting between Robert and the Federation the necessary economic guarantees for the execution of the competition were secured. At that the positive signals from other countries started to change and one cancellation after another lead to that the event ended up as a competition with West-Germany. At the annual meeting of the kendo section Robert returned as chairman, a position he kept until 1979.

Foto 12 – Participants at ZNKR vist 1971 in Västertorpshallen; Fr l front Solveig Malmkvist, Johan Appelberg, Edmund O'Melia, Robert von Sandor, unknown frenchman, Kazuhiro Komaki, Hans Westerberg (sittande med kamera); Fr l back Douglas Sandor, Birger Eneroth, Olof Leimar, Roland Eriksson, unknown (hidden), unknown (hidden);

The visiting sensei Saito Taiji 7 Dan enabled Robert to receive his 3rd Dan in the spring of 1973. Before the summer Robert starts work on his second five-year plan for the period 1973-1978. During the summer he and his son were the only Swedish participants at the world championship in Los Angeles. They only participated in the goodwill match but reached medal level success according to Budo Info paper. In the autumn Robert becomes chairman for the newly started Malmö Kendoklubb. Yet another competition is held late in the autumn in Berlin, with delegation leader. During the year Robert also worked on a film about kendo with the producer Taiso Jalamo. The film with the name "Samurai fencing" was shown in TV2 the 13th of November. To be noted is that the film was made in colour which at the time was unusual and received special marking in the TV-guide. In the year's last issue of Budo-Sport Robert's budo history is presented on a full page under the heading "International kendo man". The year is ended with a training camp led by Roald M Knutsen. Who earlier in the year left the British Kendo Association to start a new organization, the British Kendo Renmei. Robert commented on this split up from his perspective in an article in Budo-Sport.

In February 1974 receives the new visiting instructor from Japan Masakazu Kurihara 5 Dan. Later in the during spring he arranges as EKF chairman the visit of three high grade senseis for training sessions in Malmö and Stockholm before the European Championships. Robert also visits Malmö during the spring to hold training sessions. During the European Championship Ulf Laurent is delegation leader while Robert focuses on his chairman role in EKF. As it is hard to get hold of kendo equipment in Sweden Robert starts direct import of kendo materials under the auspices of the kendo section. During a new German visit to compete Robert is host for Kotaro Oshima 7 Dan. In July a youth world kendo championship is arranged in Japan by All Japan Dojo Federation with 4 Swedish participants. Robert acted as coach and delegation leader for the group. Afterwards Robert wrote an article about the trip in Budo-Sport. In the autumn the first Swedish individual kendo championship is arranged with Robert responsible for the arrangement of the competition.

At the end of 1974 Robert manages negotiate for Sweden to again receive a visiting instructor Tsutomu Kumanda 6 Dan who arrives in the following January. Robert arranges for the kendo section to provide training in iaido and kyudo in the training hall of Swedish radio. Before this initiative regular iaido practice was only available within aikido under the guidance of Ishimura-sensei. In a

letter to Johan Appelberg Robert proposes the creation of a C-instructor training for kendo. A proposal which seems to have died. Satisfied with Kumanda-senseis visit the kendo section through Robert applies for a new visiting instructor which results in the arrival of Satoru Kanaki 5 in September to Sweden. Robert and Kanaki-sensei is assigned responsibility to select the Swedish for the team to be sent to the world championships in 1976. Robert donates a few kendo posters to the Swedish kendo clubs.

In the spring of 1976, the Swedish Budo Federation lists the international roles of Robert von Sandor:

- President, European Kendo Federation
- 1:st vice president, International Kendo Federation
- Treasurer, European Kendo Federation

At the world championships Robert's focus is on the EKF. After the championships Robert writes a two-page article in Budo-Info. In the aftermath to the championship the club Budokwai writes a protest that its members have been prevented to take part in the dan examinations. The board of the kendo section decides to make the question about dan examinations an issue to be brought up at the annual meeting. It seems that Robert has had discussions with the Swedish fencing federation regarding possible cooperation. In the summer period Robert presents a proposal for a five-year plan which he had developed as part of the Budo federations long-term planning. The plan has the name "Kendo today and in 1981"

Foto 13 - EKC 1977: Party in the hotel room; Anders Markie, Madeleine Schelin, Toshiaki Kasahara and Robert von Sandor

In a proposal to the annual meeting the board of the kendo section proposes to abolish kendo examinations which implies that Robert himself must have been a strong proponent of this proposal.

The proposal was unanimously approved at the annual meeting and all examinations, existing or future were abolished. At the same meeting the five-year plan developed by Robert was approved.

The whole Swedish delegation including Robert travels by train to the European championships in Brussels 1977. After the competition an article is published in Budo-Info by Robert. Over one and a half year have passed since the last visiting instructor left Sweden before Robert contacts Toshiaki Kasahara for a new one. The correspondence reveals that evening activities with the Swedish delegation was highly appreciated. The new visiting instructor Tetsuo Tsukamoto 7 Dan arrives in September. This year is the last where Robert practices kendo outside his own club.

Foto 14 - Robert von Sandor speaks at sayonara party in Poland 1978

A new transport solution is used for the European championships in Chambéry 1978, as Robert has arranged for leasing of two Volvo 264 with team members behind the steering wheel. Robert writes a short article afterwards for Budo-Sport. In May Robert reports from the IKF meeting in Japan about the world championships in Sapporo and the new coming rule changes. An exhibition of iaido and kendo is arranged during Takizawa Kozos visit to the Swedish national championship, Robert acts as presenter. In a comment in Budo-Sport Robert criticizes the launching of Kenjutsu by Budokwai, he emphasizes that the word jutsu means actual practice and not stylized katas. In December Robert joins the team from Stockholm's trip to Poland for the 1st International Tournament of Cities. The trip is by boat from Nynäshamn to Gdynia and is special experience for all Swedish participants that have never visited the Eastern bloc. Malmö also provides a team as well as Berlin, remaining teams are Polish.

A proposal for C- instructor training is presented by Robert in February 1979. Robert manages to secure affordable tickets for the trip to Japan in August. During the trip Robert is delegation leader and lets Kjell Lindhberg handle the team leader role. At the annual meeting Robert is thanked by the

president of the Budo federation for his efforts in developing Swedish kendo. This is the start of phasing out of official commitments by Robert and by 1982 he has left all roles in all federations.

Robert is invited as referee at the Swedish championships during the following years until the middle of the 1980's. He is also active as instructor in his own club during this decade. And continues to hold presentations and demonstrations at museums about the samurai and his weapons during the same period. He also acts as private teacher for two students of zen Buddhism, Krister Dahlström and Anders Englund. They receive private instruction in kendo during 1988-1989.

Written by Hans Lundberg in May 2024

Referenser:

Internationell kendo-man – Budo-Sport nr 4 1973

Robert von Sandor in memoriam – Stig Forsberg 1997 - Svenska Budoförbundet

Robert von Sandor – Paul Budden

www.kendohistoria.se